

Översyn av riksdagsordningen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade vid sitt sammanträde den 20 februari att ge finansutskottet tillfälle att senast den 11 april yttra sig över riksdagsstyrelsens framställning 2013/14:RS3 Översyn av riksdagsordningen. Inga motioner väcktes med anledning av framställningen. Finansutskottet har valt att avgränsa sitt yttrande till följande delar av framställningen:

- förenkling av kammarens hantering av finansutskottets sammanställning av statens budget (avsnitt 5.2.15)
- följd motionsrätten i samband med vårpropositionen och ändringsbudgetar (avsnitt 5.3)
- utskottens initiativrätt och beredningskrav (avsnitt 5.5.2)
- budgetprocessen (avsnitt 5.5.4).

Finansutskottet tillstyrker i dessa delar riksdagsstyrelsens förslag.

Utskottets överväganden

Inledning

Riksdagsstyrelsen beslutade den 26 september 2012 att tillkalla en parlamentariskt sammansatt kommitté under ledning av talmannen och bestående av ledamöter på gruppledarnivå med uppdrag att göra en samlad översyn av riksdagsordningen, såväl materiellt som språkligt och lagtekniskt. Kommittén antog namnet Kommittén för översyn av riksdagsordningen. Den 28 augusti presenterade kommittén sina förslag i betänkandet Översyn av riksdagsordningen (2012/13:URF3). Förslagen i betänkandet har remissbehandlats. En remissammanställning finns tillgänglig hos Riksdagsförvaltningen (dnr 2707-2012/13). Riksdagsstyrelsens framställning 2013/14:RS3 Översyn av riksdagsordningen beslutades den 22 januari 2014.

Finansutskottet har valt att avgränsa sitt yttrande till följande delar av framställningen:

- förenkling av kammarens hantering av finansutskottets sammanställning av statens budget (avsnitt 5.2.15)
- följd motionsrätten i samband med vårpropositionen och ändringsbudgetar (avsnitt 5.3)
- utskottens initiativrätt och beredningskrav (avsnitt 5.5.2)
- budgetprocessen (avsnitt 5.5.4).

I samtliga dessa frågor överensstämmer riksdagsstyrelsens förslag och bedömningar med motsvarande av Kommittén för översyn av riksdagsordningen (i texten nedan refererad till som kommittén).

Förenkling av kammarens hantering av sammanställningen av statens budget

Framställningen

Riksdagsstyrelsen föreslår att hanteringen i kammaren av finansutskottets sammanställning av statens budget i december varje år ska förenklas samtidigt som sammanställningen ska vara kvar.

Anslagen är giltiga i och med att riksdagen har fattat beslut om dem. Sammanställningen av statens budget har således inte någon särskild rättsverkan. Sammanställningen tjänar dock enligt kommittén ett viktigt informationssyfte och används av riksdagen och regeringen för att snabbt hitta riksdagens budgetbeslut. Av sammanställningen framgår också om riksdagen har fattat något beslut som avviker från budgetpropositionens förslag. Däremot är den nuvarande ordningen i kammaren enligt kommittén omständlig. Eftersom sammanställningen gäller redan fattade beslut saknas skäl för att kammaren ska fatta ett beslut med anledning av sammanställningen.

Detta skulle dessutom förenkla vid det sista sammanträdet med arbetsplenium före juluppehållet. Däremot skulle finansutskottet också i fortsättningen behöva sammanträda efter att kammaren fattat det sista beslutet om statens budget med anledning av budgetpropositionen. När finansutskottet har sammanställt besluten om statens budget i ett betänkande ska betänkandet anmälas i kammaren. Efter det att betänkandet har anmälts i kammaren bör det genom talmannens försorg överlämnas till regeringen före budgetårets ingång. Kammaren behöver således också med denna ordning ha ännu ett sammanträde efter det att finansutskottet justerat sitt betänkande, men till skillnad från i dag behöver det inte vara ett sammanträde med arbetsplenium.

I dag är den bestämmelse som säger att finansutskottet ska sammanställa statens budget formulerad enligt följande (tilläggsbestämmelse 4.6.2, riksdagsordningen):

Utskottet ska även granska beräkningen av statens inkomster, sammanställa statens budget och granska årsredovisningen för staten.

Genom en ändring av ordalydelsen i denna bestämmelse kan praxis ändras så att kammaren inte beslutar om finansutskottets sammanställning, samtidigt som sammanställningen kvarstår. Det bör enligt kommittén anges i riksdagsordningen att finansutskottet ska sammanställa *riksdagens beslut om statens budget*. Eftersom de två andra uppgifter som anges i den nuvarande meningen (granska beräkningen av statens inkomster och granska årsredovisningen för staten) avspeglas i betänkanden som beslutas av kammaren bör uppgiften att sammanställa riksdagens beslut om statens budget regleras i en egen mening i den aktuella paragrafen.

Finansutskottets ställningstagande

Riksdagsstyrelsen föreslår en förenklad hantering i kammaren av finansutskottets sammanställning av statens budget (FiU10).

Utskottet har inget att invända mot förslaget. Det synes vara en rimlig förenkling av processen då nuvarande ordning i kammaren ter sig onödigt komplicerad. Utskottet vill samtidigt framhålla att sammanställningen, även om den saknar rättsverkan, tjänar ett viktigt informationssyfte genom att det i ett samlat dokument framgår vilken statsbudget riksdagen beslutat om för respektive år. Betydelsen av sammanställningen ska också ses mot bakgrund av det relativt stora antalet budgetbeslut som riksdagen fattar i en ordinarie budgetprocess – förutom rambeslutet handlar det om ett beslut för vart och ett av de 27 utgiftsområdena. Genom sammanställningen går det också enkelt att överblicka om riksdagen har fattat något beslut om utgiftsramar, anslag eller inkomstberäkning som avviker från budgetpropositionens förslag. Det faktum att sammanställningen har formen av ett utskottsbetänkande med ett fast nummer, FiU10, gör också att den är enkel att hitta för olika år.

Ordalydelsen i riksdagsordningen ska enligt förslaget ändras från ”sammanställa statens budget” till ”sammanställa riksdagens beslut om statens budget”. Utskottet anser att den föreslagna formuleringen bättre överensstämmer med vad finansutskottet faktiskt gör. Det blir tydligare att det inte handlar om ett nytt beslut utan om att sammanställa de beslut som redan är fattade. Det framstår också som befogat att uppgiften att sammanställa riksdagens beslut om statens budget regleras i en egen mening i den aktuella paragrafen med tanke på denna uppgifts speciella karaktär.

Följdmotionsrätten i samband med vårpropositionen och ändringsbudgetar

Framställningen

Riksdagsstyrelsen föreslår att det ska anges i riksdagsordningen att en följdmotion ska hålla sig inom ärendets ram. Vidare görs följande bedömningar när det gäller följdmotionsrätten på vårpropositionen och propositioner med ändringsbudgetar:

- Yrkanden i följdmotioner på den ekonomiska vårpropositionen ska hålla sig på samma nivå som propositionen. Ett yrkande från regeringen om riktlinjer motsvaras således av ett yrkande i en följdmotion.
- I en följdmotion med anledning av en proposition med ändringsbudget kan yrkas på att en höjning eller sänkning av ett anslag helt eller delvis ska avslås, men yrkandet får inte innebära ett förslag om höjning eller sänkning utöver vad som föreslås i propositionen. Detta gäller också i förhållande till föreslagna förändringar på inkomstsidan.
- För att underlätta för såväl ledamöter och partier som riksdagens kammarkansli är det enligt riksdagsstyrelsen önskvärt att information om innebörden av praxis när det gäller följdmotionsrätten fortlöpande sprids till partikanslier och ledamöter.

Kommittén konstaterar att innebörden och omfattningen av följdmotionsrätten inte är helt klar. Lagtext och förarbeten ger inte närmare besked, utan praxis har fått vara vägledande. Kommittén anser att nuvarande praxis i allt väsentligt är ändamålsenlig och bör ligga fast. I vissa fall har dock motioner väckts trots att det kan ifrågasättas om de håller sig inom ärendets ram. Av det skälet anser kommittén att en precisering av följdmotionsrätten i lagtext skulle underlätta bedömningen av om en följdmotion faller inom ärendets ram.

När det gäller motioner med anledning av den ekonomiska vårpropositionen påminner kommittén om Riksdagskommitténs uttalanden 2001 om att vårpropositionen bör utmyнна i ett förslag om godkännande av allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. I konsekvens med detta förutsattes oppositionspartierna anpassa sina förslag och avstå från att föra fram förslag i olika detaljfrågor. Mot den bakgrunden

anför kommittén att yrkanden i följdmotioner på den ekonomiska vårpropositionen ska hålla sig på samma nivå som propositionen. Ett yrkande från regeringen om riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken motsvaras således av ett yrkande i en följdmotion. Detta är i enlighet med förslaget att en motion ska hålla sig inom ramen för ärendet.

I fråga om motioner med anledning av propositioner med ändringsbudgetar bör det enligt kommittén framhållas, i linje med vad som framkommit vid praxisgenomgång, att vad som sägs där om ärendets ram i förhållande till anslagshöjningar respektive anslagsänkningar även gäller i förhållande till föreslagna förändringar på inkomstsidan. I en följdmotion kan således yrkas på att en sådan höjning eller sänkning helt eller delvis ska avslås, men yrkandet får inte innebära ett förslag om höjning eller sänkning utöver vad som föreslås i propositionen. Kommittén konstaterar att en avgränsning av följdmotionsrätten vid en ändringsbudget som lämnas under den allmänna motionstiden är mer problematisk. Kommittén framhåller att de motioner som behandlas i samband med denna i möjligaste mån ändå bör hålla sig inom ärendets ram och endast avse förslag som påverkar budgeten för det innevarande året. Förslag med påverkan på efterföljande år behandlas inom ramen för riksdagens behandling av budgetpropositionen.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med riksdagsstyrelsen att det bör preciseras i riksdagsordningen att en följdmotion ska hålla sig inom ärendets ram.

I framställningen görs vidare bedömningen att följdmotioner på den ekonomiska vårpropositionen ska hålla sig på samma nivå som propositionen. Ett yrkande om riktlinjer ska således motsvaras av ett yrkande i en följdmotion. Utskottet välkomnar en sådan ordning. Det är enligt utskottet viktigt att värna det tillfälle vårpropositionen ger riksdagen att fokusera på den ekonomiska politikens och budgetpolitikens övergripande riktlinjer på medellång och lång sikt. Som framgår av kommitténs sammanställning har dock följdmotionerna med anledning av vårpropositionen under senare år alltmer kommit att innehålla flera och detaljerade yrkanden (2012/13: URF3 s. 144). Mängden av detaljerade yrkanden innebär en mer tungrodd hantering, samtidigt som antalet yrkanden i praktiken knappast påverkat uppställningen av förslaget till riksdagsbeslut. Finansutskottet har nämligen med något undantag behandlat samtliga motionsyrkanden i samma punkt om riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i utskottets förslag till riksdagsbeslut. Utskottet anser att riksdagen på våren bör koncentrera sig på de övergripande aspekterna av budgeten och de samlade politiska alternativen för den ekonomiska politiken på medellång och lång sikt snarare än detaljfrågor. I den mån oppositionspartierna vill redovisa sina prioriteringar i det vidare budgetarbetet bör det kunna göras som ett

led i en mer generell framställning om budgetpolitikens inriktning. Detta vore också i konsekvens med Riksdagskommitténs uttalanden från 2001 (förs. 2000/01:RS1 s. 72).

Utskottet anser också att det vore önskvärt att det utvecklades en praxis som innebar att ett yrkande om riktlinjer motsvaras av ett yrkande i en följdmotion även med anledning av budgetpropositionens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (finansplanen).

Utskottet välkomnar vidare den bedömning som görs i framställningen när det gäller följdmotioner med anledning av en proposition med ändringsbudget. Det gäller också tydliggörandet av att motsvarande avgränsning av följdmotionsrätten ska gälla i förhållande till föreslagna förändringar på inkomstsidan, eftersom minskade eller ökade inkomster till staten har samma effekter på budgetens saldo och de offentliga finanserna som motsvarande förändringar på utgiftssidan. En ändringsbudget syftar i huvudsak till att komplettera den budget som beslutats av riksdagen med anledning av förändringar som vid beslutstillfället inte var möjliga att förutse. Utskottet anser att processen kring ändringsbudgetar bör vara lika stram som processen kring budgetpropositionen. De krav som ställs på exempelvis finansiering ska därmed normalt vara lika höga. De föreslagna klargörandena om följdmotionsrätten på ändringsbudgetar är i linje med en sådan hållning och också i överensstämmelse med den skrivelse om ramverket för finanspolitiken som finansutskottet ställt sig bakom (skr. 2010/11:79 s. 40, bet. 2010/11:FiU42).

En avgränsning av följdmotionsrätten vid en ändringsbudget som lämnas under den allmänna motionstiden är som påpekas i framställningen mer problematisk. Kommitténs hållning att motioner som behandlas i samband med denna i möjligaste mån ändå bör hålla sig inom ärendets ram, synes dock rimlig.

Utskottet delar slutligen också bedömningen att det är önskvärt att information om innebörden av praxis när det gäller följdmotionsrätten fortlöpande sprids till partikanslier och ledamöter. Det är viktigt inte minst för att påminna om syftet med såväl vårpropositionen som ändringsbudgetar i enlighet med vad utskottet redogjort för ovan. Tydlig information i form av konkreta exempel om innebörden av följdmotionsrätten med anledning av exempelvis vårpropositionen och propositioner om ändringsbudgetar samt budgetpropositionen bör kunna underlätta arbetet för såväl ledamöterna i utskotten som partikanslierna.

Utskottens initiativrätt och beredningskrav

Framställningen

Riksdagsstyrelsen föreslår vissa ändringar i riksdagsordningen som rör utskottens initiativrätt och beredningskrav.

Innan ett utskott i ett ärende som avser lagstiftning eller som påverkar statens budget helt eller delvis tillstyrker ett motionsförslag eller väcker ett förslag till utskottsinitiativ ska enligt förslaget utskottet begära in behövliga upplysningar och yttranden, om det inte finns synnerliga skäl mot detta. Utskottet ska i så fall redovisa skälen till att upplysningar och yttranden inte har begärts in. Ett utskott ska vidare vara skyldigt att i sitt betänkande redovisa skälen om utskottet väljer att inte begära in ett yttrande från Lagrådet när utskottet tar initiativ till ändring i en lag som faller inom området för Lagrådets granskning. Skyldigheten ska också gälla om utskottet föreslår helt eller delvis bifall till en motion som innebär ändring i en sådan lag. Även förslag om nya lagar omfattas.

Det finns i dag inte några särskilda regler i riksdagsordningen för hur självständiga utskottsinitiativ ska beredas. Innan ett utskott lämnar ett betänkande med förslag i ett ärende som väckts inom riksdagen (dvs. genom motioner eller utskottsinitiativ) ska dock finansutskottet ges tillfälle att yttra sig, om förslaget kan innebära mer betydande framtida återverkningar på de offentliga utgifterna och inkomsterna (4 kap. 8 § RO). Denna skyldighet att ge finansutskottet tillfälle att yttra sig kvarstår oförändrad i riksdagsstyrelsens förslag.

Lagrådet har, när det gäller förslag som väckts i riksdagen, starkt understrukit behovet av ett remissförfarande motsvarande det som vanligen tillämpas i regeringsärenden (bet. 2005/06:SfU5). Kommittén bedömer att de krav på beredning som Lagrådet formulerat numera torde vara allmänt accepterade och en del av praxis samt att dessa krav bör avspeglas i riksdagsordningen. Kraven ska ta sikte på de fall när utskotten lägger fram förslag till ny eller ändrad lag. Vidare bör förslag till beslut som direkt påverkar statens budget också omfattas. Med detta avses förslag med påverkan på budgetens inkomster, utgifter eller övriga betalningar som påverkar statens lånebehov. Beredningskravet gäller också i förhållande till sådana ärenden under riksdagens budgetbehandling, exempelvis om ett utskott föreslår en annan nivå på ett anslag än vad regeringen föreslår i budgetpropositionen eller i en proposition om ändringsbudget. Kommittén föreslår mot denna bakgrund att det i riksdagsordningen anges att behövliga upplysningar och yttranden ska begäras in i aktuella fall innan ett utskott helt eller delvis tillstyrker ett motionsförslag eller väcker ett förslag genom ett utskottsinitiativ. Behövliga upplysningar kan enligt kommittén avse förslagens budgetkonsekvenser eller konsekvenser för samhällsekonomin. Kommittén föreslår även ett minoritetsskydd som innebär att en minoritet om minst fem ledamöter i ett utskott ska ha rätt att begära att behövliga upplysningar och yttranden begärs in. Om det finns synnerliga skäl mot att begära in upplysningar och yttranden får utskottet ändå lämna ett betänkande med förslag i ärendet. Utskottet ska i så fall i sitt betänkande redovisa skälen till att upplysningar och yttranden inte har begärts in.

De föreslagna beredningskraven tar inte sikte på de fall när utskotten avser att föreslå tillkännagivanden. Skälet till detta är att när regeringen vidtar åtgärder med anledning av ett tillkännagivande gäller regeringsformens beredningskrav.

Utskotten begär vanligen in information i lagstiftningsfrågor och budgetfrågor från regeringen och Regeringskansliet. Avsikten med bestämmelsen är inte att riksdagen ska inrätta en fullödig beredningsorganisation, vilket enligt kommittén talar för att bestämmelsen inte ska vara alltför detaljerad.

Regleringen i riksdagsordningen syftar enligt kommittén inte till att öka möjligheterna för utskotten att ta fram lagförslag eller andra skarpa förslag. Avsikten är i stället att de förslag som tas fram av utskotten ska bli föremål för den beredning som Lagrådet uttalat.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom förslagen om utskottens initiativrätt och beredningskraven i riksdagen. Enligt framställningen tar beredningskraven sikte på de fall när utskotten lägger fram förslag till ny eller ändrad lag samt beslut som direkt påverkar statens budget. Utskottet anser att det är av central betydelse att det ställs höga beredningskrav på förslag som påverkar statens budget. Bristfälliga beslutsunderlag kan annars leda till att riksdagen fattar beslut som får helt andra konsekvenser än förväntat för statens budget eller för samhällsekonomin i stort. Finansutskottet har också vid upprepade tillfällen uttalat att en grundbult i budgetprocessen är väl genomarbetade beslutsunderlag som ger möjlighet att bedöma konsekvenserna av olika reformer.

I framställningen anges att beredningskravet *också* ska gälla i ärenden under riksdagens budgetbehandling, exempelvis om ett utskott föreslår en annan nivå på ett anslag än vad regeringen föreslår i budgetpropositionen eller i en proposition om ändringsbudget. Här vill utskottet understryka att i den mån ett utskott tar ett initiativ eller tillstyrker en motion för att ändra statens utgifter eller inkomster bör det ske just i samband med den ordinarie budgetprocessen och inte vid andra tillfällen under året. Endast på så sätt kan riksdagen ta ställning till helheten i budgeten. De statsfinansiella konsekvenserna av olika förslag beaktas då inom ramen för den årliga budgetprocessen där utgifter ställs mot varandra och prövas utifrån ett på förhand fastställt ekonomiskt utrymme. Utskottet vill således understryka att den föreslagna regleringen inte syftar till att öka möjligheterna för utskotten att lägga fram exempelvis skarpa budgetförslag vid andra tillfällen på året än i samband med den ordinarie budgetprocessen på hösten eller i samband med en ändringsbudget under det löpande budgetåret.

De föreslagna beredningskraven tar inte sikte på de fall när utskotten avser att föreslå tillkännagivanden till regeringen eftersom de täcks in av regeringsformens beredningskrav. Utskottet vill här påminna om att tillkännagivanden dock omfattas av den i dag gällande skyldigheten att ge

finansutskottet tillfälle att yttra sig innan ett utskott lämnar ett betänkande med förslag i ett ärende som väckts inom riksdagen, om förslaget kan innebära mer betydande framtida återverkningar på de offentliga utgifterna och inkomsterna (4 kap. 8 § RO). I framställningen föreslås inga förändringar i denna skyldighet. Enligt förarbetena handlar skyldigheten om sådana förslag som kan få långsiktiga effekter på de offentliga inkomsterna och utgifterna, dvs. inte förslag som rör det närmast följande budgetåret (förs. 1993/94:TK2 s. 64). Avsikten med bestämmelsen är att se till att finansutskottet får information om sådana förslag från utskotten, inte att finansutskottet ska yttra sig över alla förslag.

Budgetprocessen

Framställningen

Riksdagsstyrelsen föreslår vissa ändringar i riksdagsordningen som rör budgetprocessen.

Efter ett val ska en ny regering få tre veckor på sig att utforma och lämna sin första budgetproposition till riksdagen, enligt förslaget. I dag är tidsgränsen tio dagar. En regering som sitter kvar efter ett val ska lämna budgetpropositionen senast två veckor efter riksmötets öppnande, dvs. en vecka senare än enligt den nuvarande ordningen. Skälet är att valdagen tidigareläggs en vecka, vilket innebär att budgetpropositionen i dessa fall kommer att överlämnas vid samma tidpunkt som enligt den nu gällande regleringen. Bestämmelsen att den absolut sista dagen för att lämna budgetpropositionen är den 15 november ska kvarstå. Även i fortsättningen ska det finnas en hänvisning till budgetlagen i riksdagsordningen, och beslut om ändringar av utgiftsområdesindelningen bör som i dag fattas i samband med beslut om den ekonomiska vårpropositionen.

En utredning genomförd av Ingvar Mattson, kanslichef vid finansutskottet, utgör underlag för förslagen om när budgetpropositionen ska lämnas under ett valår m.m. Riksdagsstyrelsen beslutade också att riksdagens gruppleddare skulle bilda en referensgrupp för utredningen. Utredningen överlämnades tillsammans med remissvaren efter beslut i riksdagsstyrelsen till Kommittén för översyn av riksdagsordningen (dnr 049-780-2011/12).

Enligt utredningen skapas det ökade utrymmet för en ny regering att utforma och lämna sin första budgetproposition till riksdagen genom att valdagen tidigareläggs med en vecka och att riksdagen minskar sin beredning av budgetpropositionen med fyra dagar. Den minskade beredningstiden i riksdagen tas genom mindre tid för utskottsarbete och mer koncentrerad tid för debatter i kammaren. Grunddragen i budgetarbetet ändras inte. Den s.k. rambeslutsmodellen, med två steg på hösten, ska ligga fast. Även motionstiden på budgetpropositionen ska vara densamma som i dag. Budgetarbetet i riksdagen bör precis som i dag avslutas före jul, dvs. en dryg vecka före budgetårets början. Förändringarna innebär att en

nyvald regering får bättre förutsättningar att prägla sin första budget efter ett val. Regeringen kommer att kunna använda den utökade tiden för politiska bedömningar och förhandlingar. Den kommer också att kunna kvalitetssäkra sin budgetproposition bättre. Även om regeringen får mer tid att förbereda sin första budget kommer inte alla politiska ambitioner som regeringen har att kunna genomföras. Många förslag kräver utredningar och omfattande beredningar. En ny regering kan i alla händelser vilja lägga en omfattande ändringsbudget i början av det första budgetåret.

Att ge en nyvald regering mer tid för sin första budget är relativt oproblematiskt enligt utredningen, under förutsättning att regeringsskiftet sker snabbt. Om valutslaget däremot blir oklart och regeringsförhandlingarna drar ut på tiden kan riksdagen få svårt att bereda och besluta om budgeten i tid. Minsta rimliga tid för att genomföra budgetarbetet i riksdagen är två månader, enligt utredningen. Sista dag för regeringen att lämna budgetpropositionen till riksdagen bör därför enligt utredningen tidigareläggas till den 1 november. Två månader motsvarar internationell standard för parlaments budgetarbete.

Kommittén och riksdagsstyrelsen ställde sig bakom utredarens förslag med undantag för förslaget att ändra tidpunkten för den sista dagen för att lämna budgetpropositionen från den 15 november till den 1 november. Kommittén hänvisar till sitt förslag att utskotten efter enhälligt beslut i förväg ska få sammanträda under arbetsplenium. Det innebär också enligt kommittén att det kan bli lättare att få acceptans för att arbetsplenium äger rum under normal utskottstid vid tidsmässigt pressade situationer. Möjligheten att i undantagsfall ha arbetsplenium och utskottssammanträden samtidigt underlättar på marginalen för riksdagen att behandla budgetpropositionen på kort tid, enligt kommittén.

Finansutskottets ställningstagande

Enligt framställningens förslag ska en ny regering efter ett val i stället för de tio dagar som gäller i dag få tre veckor på sig att lämna sin första budgetproposition till riksdagen. Den utökade tiden åstadkoms dels genom att valdagen är tidigarelagd med en vecka, dels genom att riksdagens tid minskas med fyra dagar.

Som finansutskottet framhöll i sitt yttrande över grundlagspropositionen är tiden för beredning i riksdagen redan i dag mycket knapp, och en förkortad behandlingstid kan därför endast komma till stånd efter mer ingående överväganden (2009/10:FiU2y).

Förslaget förutsätter att utskotten och kammaren använder de olika sätt som står till buds för att rationalisera sina uppgifter och därigenom minska tidsåtgången. Exempel på tänkbara anpassningar som nämns av utredaren är: finansutskottet avstår från att begära in yttranden över utgiftsramarna; finans- och skatteutskotten arbetar mycket tätt för att bereda inkomstförslagen i rambetänkandet; utskotten begränsar antalet motioner som tas upp i

budgetbetänkanden; utskotten sammanträder på andra tider än ordinarie; kammaren avstår från plenifria veckor och fler veckodagar används för arbetsplenium.

I de fall regeringen sitter kvar efter ett val innebär förslaget att budgetpropositionen överlämnas till riksdagen senast vid samma tidpunkt som i dag. I det fallet får regeringen ytterligare en vecka för att bereda budgetpropositionen genom att valdagen är tidigarelagd med en vecka, men riksdagens arbete påverkas inte jämfört med i dag.

Enligt förslaget ska den nuvarande bestämmelsen, att den absolut sista dagen för att lämna budgetpropositionen är den 15 november, kvarstå. Utskottet noterar att förslaget innebär att man frångår utredarens förslag om att den 1 november skulle vara den absolut senaste tidpunkten för budgetpropositionen. Utredaren grundade sitt förslag bl.a. på internationell standard för parlamentens budgetarbete. En utdragen regeringsombildning som innebär att budgetpropositionen lämnas så sent som den 15 november skulle kräva mycket långtgående åtgärder av utskotten och kammaren i syfte att reducera tidsåtgången, om riksdagens finansmakt alls ska kunna utövas på ett meningsfullt sätt. Vidare ska också gälla att rambeslutsmodellen med två steg ska ligga fast och att motionstiden ska vara densamma som i dag. Utöver de åtgärder som nämnts ovan kan det enligt utskottets bedömning också bli nödvändigt med förlängda arbetsplenium så att de fortsätter på sena kvällar och kanske även på nätter. Dessutom kommer det troligtvis att krävas att utskotten utnyttjar den föreslagna möjligheten att sammanträda under arbetsplenium. Detta förutsätter dock ett enhälligt beslut från utskottet.

Stockholm den 10 april 2014

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Pia Nilsson (S), Jörgen Hellman (S), Peder Wachtmeister (M), Carl B Hamilton (FP), Per Åsling (C), Sven-Erik Bucht (S), Staffan Anger (M), Per Bolund (MP), Anders Sellström (KD), Sven-Olof Sällström (SD), Jörgen Andersson (M), Ardalan Shekarabi (S), Ann-Kristine Johansson (S) och Lotta Olsson (M).